

Posudek konzultanta

na rigorózní práci Mgr. Petra Zelenky

Probace a mediace a jejich uplatnění v českém trestním právu

I. Rigorozant si pro svou práci o rozsahu 88 stran textu zvolil velmi aktuální téma probace a mediace v českém trestním právu. Oba instituty, jak autor konstatuje na str. 1, jsou zaměřené nejen na uskutečňování kontrolních činností v trestním řízení, ale také na individuální pomoc v rámci uložených dohledů a výkonu alternativních trestů na straně jedné a zprostředkovatelských činností směřujících k řešení sporů mezi pachatelem trestné činnosti a jeho obětí a k narovnání vzniklého konfliktního stavu na straně druhé. Uvedené úkoly nabývají na významu po 1. 1. 2001, kdy byla zřízena instituce Probační a mediační služby, a po 1. 1. 2004 po nabytí účinnosti zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže.

Za cíl své práce si autor zvolil rozbor české právní úpravy a komparaci se zahraničními modely. Podle mého názoru se mu podařilo vytčeného cíle dosáhnout a rigorózní práce má velmi pěknou odbornou i literární úroveň.

Autor zpracoval práci na podkladě nadstandardně vysokého počtu odborných pramenů (v seznamu použité literatury uvádí 132 titulů), z nichž některé jsou cizojazyčné, což pochopitelně práci obohacuje.

Rigorozant vychází z logické osnovy. Po úvodním výkladu se v druhé kapitole zabývá alternativními způsoby řešení konfliktu v trestním řízení po roce 1989. Na uvedenou kapitolu organicky navazuje kapitola třetí, pojednávající o Probační a mediační službě zřízené podle zákona č. 257/2000 Sb. Čtvrtou kapitolu označil autor jako „Závěr“ a shrnuje v ní poznatky, ke kterým v práci dospěl.

Rigorózní práci autor obohatil několika stranami příloh obsahujících statistické údaje vztahující se k obsahu práce.

Práce je napsána živým stylem a má pečlivou úpravu.

II. Podle logické struktury postupuje autor od obecnějších momentů ke konkrétním. Ve druhé kapitole obecně charakterizuje jednotlivé instituty s probačními prvky (například podmíněné zastavení trestního stíhání, narovnání, podmíněné odložení podání návrhu na potrestání aj.). Pozornost věnuje nikoliv podrobnému rozboru těchto institutů, ale zejména praktickým možnostem Probační a mediační služby. Správně vystihl, že praktické možnosti Probační a mediační služby jsou například u podmíněného odložení podání návrhu na potrestání (§ 179g tr. řádu) velmi omezené vzhledem ke lhůtám, ve kterých probíhá tzv. zkrácené přípravné řízení.

V partii 2. 2. 12 nazvané „Nový trestní zákoník“ se rigorózně věnoval rozboru probačních a mediačních prvků v návrhu nového trestního zákoníku, který po usilovném projednávání v Parlamentu České republiky nakonec v březnu 2006 nebyl přijat. Autor v souladu s obvyklou tendencí kritizuje trestní zákoník z roku 1961 a vkládá až přehnané naděje do nové právní úpravy, aniž se však kriticky zabývá nově navrhovanými instituty, například domácím vězením nebo elektronickým monitorováním odsouzených.

Velmi inspirující je třetí kapitola rigorózní práce, ve které autor v sumarizované podobě uvádí přehled právních úprav ve vybraných evropských státech a v USA. Autor vychází z cizojazyčných pramenů a zprostředkovává čtenáři informace, které se mohou stát inspiračním zdrojem při přípravě nového trestního zákoníku, jehož čas teprve přijde.

Se záměry autora uvedenými na str. 85 a násl. souhlasím a považuji je za správné a odůvodněné (například kritika podmínek trestu obecně prospěšných prací, který se vyznačuje příliš širokou možností uložení tohoto trestu, nedostatečné využití aktivity Probační a mediační služby v přípravném řízení, zejména ve zkráceném přípravném řízení).

III. Závěrem shrnuji: Rigorózní práce Mgr. Petra Zelenky splňuje formální i obsahové požadavky k její obhajobě. Autor prokázal schopnost vytvořit odborný text na dané téma,

prokázal hlubší teoretické znalosti i důvěrnou znalost aplikační praxe, zejména jejich problémů.

Při ústní obhajobě doporučuji, aby se rigorozant vyjádřil k otázce: Možnosti zdokonalení současné právní úpravy probace a mediace v českém trestním procesu.

V Praze 9. 4. 2006

Doc. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.

konzultant